

Summary.

Setting goals: *Nuts production in Ukraine has every reason to develop, but there are some problems that are most painful and controversial in gardening, and need effective principles of stabilization and increasing the production of walnuts.*

Research results: *Nuts production, with taking into account valuable consumer and medicinal properties of its products and existing industrial and scientific potential in the future be formed as one of the leading sectors of agriculture. The current structure of the consumer basket majority of the population of Ukraine is not balanced, it is too low share of nuts.*

In consideration of the annual structural changes of nuts manufacturing, you can trace the development nuts production in Ukraine, to define the role and importance of each type of planting in the formation yields. The main instability problem is frequent fluctuations and very low productivity nut plantations by years of research.

Due extensive nuts production in the absence of normal fertilization in the gardens, proper pest and disease occur yearly yields fluctuations. In addition to growing technology in bearing also affect adverse environmental conditions.

Conclusions: *So nuts production in Ukraine has every reason to develop: large areas of plantations, favorable climatic conditions. At present obstacle to this is the problem: the annual reducing the size of gardens due extensive nuts production absence of normal fertilization in the gardens, proper pest and disease occur yearly yields fluctuations, a high degree of periodicity of fruiting, a significant gap in the production of nut produce between households and agricultural enterprises.*

Key words: *walnut, hazelnut, almond, gross collection, production.*

УДК 351.746.1

*Жмуденко В.О., кандидат економічних наук,
Уманський національний університет садівництва*

ФОРМУВАННЯ ТА МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ АГРАРНОЇ СФЕРИ

Анотація. *У статті визначено підходи до формування моделі економічної безпеки аграрної сфери, запропоновано механізм реалізації стратегії управління економічною безпекою аграрної сфери та відображено систему моніторингу економічної безпеки аграрної сфери.*

Ключові слова: *безпека, стратегія, аграрна сфера, управління, механізм реалізації стратегії, моніторинг.*

Постановка проблеми. Економічна безпека аграрної сфери є ключовою ланкою економічної безпеки держави і належить до стратегічно важливих складових національної безпеки. В наш час в аграрній сфері відбуваються істотні трансформаційні зміни, які спричинені вступом України до СОТ. При цьому змінюється роль економічної безпеки та відбувається коригування

методик її забезпечення. З огляду на це особливої актуальності набувають проблеми застосування ефективної системи оцінки стану економіки аграрного сектору, виявлення внутрішніх і зовнішніх загроз та розробки механізмів їх нейтралізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми економічної безпеки в цілому та в аграрній сфері, зокрема, досліджували такі вчені, як З. Варналій [1], О. Власюк [2], В. Геєць [4], Б. Данилишин [3], В. Мунтіян [5], П. Саблук [6], В. Ткаченко [7], С. Юшин [8] та інші.

Ціль роботи. Метою статті є обґрунтування необхідності застосування та подальшої розробки механізму реалізації стратегії управління економічною безпекою аграрної сфери для створення таких умов, у яких аграрна сфера може стабільно й економічно ефективно розвиватись, забезпечувати високий рівень еколого-техногенної безпеки та дотримуватися соціально-трудоових стандартів проживання сільського населення в регіоні.

Виклад основного матеріалу. Для досягнення економічної стабільності в Україні ключовим завданням є підтримка сталого рівня економічної безпеки аграрної сфери. Механізм реалізації стратегії управління економічною безпекою аграрної сфери включає інститути державного регулювання та інститути ринку та їх вплив на процеси, що відбуваються в аграрній сфері.

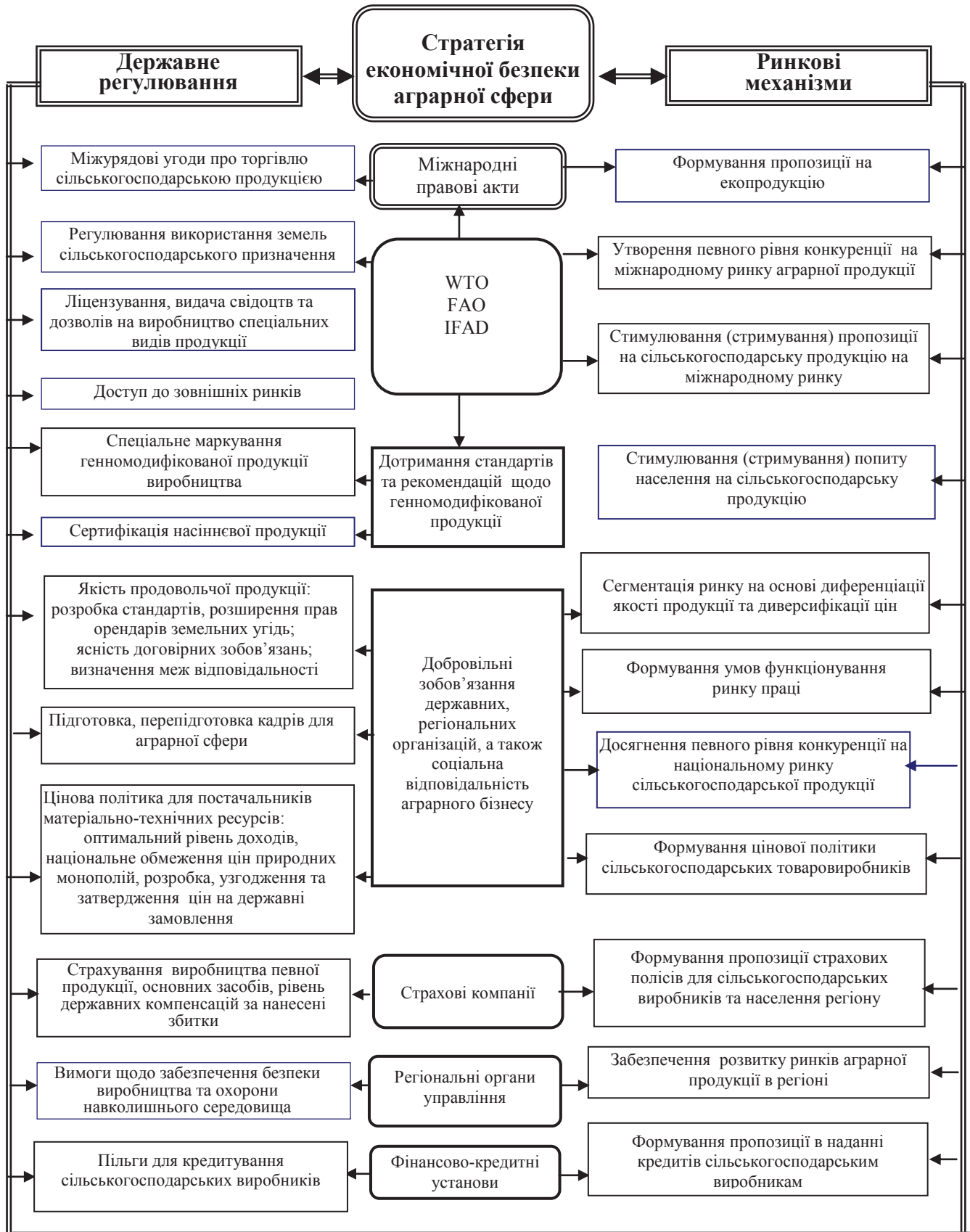
Система державного регулювання розвитку АПК являє собою комплекс організаційно-економічних, науково-технічних, соціальних й політичних умов функціонування продуктивних сил і виробничих відносин. Взаємодіючи в сукупності, вони зумовлюють рівень ефективності виробництва в цілому по агропромислому комплексу, в галузевих продуктових підкомплексах, окремих господарюючих структурах і галузях виробництва. Метою державного регулювання функціонування та розвитку агропромислового комплексу є забезпечення населення продуктами харчування, а також іншими товарами з сільськогосподарської сировини в поєднанні з вирішенням соціальних та економічних проблем АПК в умовах становлення ринкових відносин багатоукладності економіки.

Господарський механізм складається з сукупності організаційних структур і конкретних форм господарювання, методів управління і правових норм за допомогою яких суспільство (держава) додержується об'єктивних вимог економічних законів. Механізм реалізації стратегії управління економічною безпекою аграрної сфери є функціональним способом організації взаємодії елементів економічної системи з метою координації та управління соціально-економічними процесами для забезпечення реалізації економічних інтересів, запобігання загрозам економічній безпеці, ліквідації їх наслідків і досягнення на цій основі такого рівня економічної безпеки, який би ефективно сприяв досягненню загальноекономічних та соціальних цілей (рис. 1).

Функціями досліджуваного механізму є: створення організаційно-правових засад для побудови, функціонування та розвитку системи забезпечення економічної безпеки; прогнозування, виявлення та оцінка можливих загроз економічній безпеці; участь у міжнародних, національних системах економічної безпеки (розробка і прийняття відповідної нормативно-правової бази, що регулює міждержавні та національні відносини у сфері економічної безпеки).

Основними вихідними положеннями формування механізму реалізації стратегії економічної безпеки було визначено:

- основу побудови механізму становить системний підхід, що інтегрує вимоги міжнародних правових документів, ринкові механізми, процеси національного регулювання й елементи виробничої діяльності у взаємозв'язку;
- у систему включаються різні режими регулювання – від традиційного до режиму повної лібералізації;
- виробнича та комерційна діяльність сільськогосподарських підприємств адаптується до режимів регулювання і до кон'юнктури ринку;

МЕТА: Створення умов, в яких аграрна сфера регіону може розвиватися стабільним, економічно ефективним чином із забезпеченням високого рівня еколого-техногенної безпеки та із дотримання соціально-трудоових стандартів для сільського населення регіону

Рис. 1. Механізм реалізації стратегії економічної безпеки аграрної сфери регіону

- перехід від традиційного до інших режимів регулювання відбувається поетапно, з урахуванням змін параметрів попиту та пропозиції, ринкового ціноутворення, конкурентного середовища на основі оцінки економічної ефективності комерційної діяльності підприємств у ринкових умовах;
- узгоджуються інтереси держави, сільгоспвиробників і споживачів продовольчої продукції (як пріоритетних).

Головною метою механізму реалізації стратегії економічної безпеки аграрної сфери є створення умов, в яких аграрна сфера регіону може розвиватися стабільним, економічно ефективним чином із забезпеченням високого рівня еколого-техногенної безпеки та із дотримання соціально-трудових стандартів для сільського населення регіону.

Механізм реалізації стратегії управління економічною безпекою аграрної сфери повинен враховувати, що входження України до СОТ, спричинив перехід у підході до регулювання: від твердого регулювання – до опори на ринкові сили. Менш регламентоване економічне середовище дає сільськогосподарським виробникам більше комерційної свободи і гнучкості, але разом з тим і розширює можливості для застосування антиконкурентної практики.

Тому питання про те, як попередити і проконтролювати зловживання в умовах лібералізації ринку, є ключовою проблемою як державних регламентуючих органів, так і відповідних структур на рівні галузі. Стабільність діяльності аграрної сфери і гарантія виробництва якісної продукції вимагають створення механізмом умов для забезпечення того, щоб регулювання мало своїм результатом створення середовища сумлінної конкуренції для всіх учасників ринку.

Отже, дослідження показали, що відповідно до тенденцій, які відбуваються в сучасній соціально-економічній системі України в контексті безпеки, економічна безпека виступає як стан, за якого економічна система здатна створювати матеріальні та фінансові ресурси, що є достатніми для життя та розвитку особистості, стабільності суспільства, а також створює умови для економічного зростання.

Виконання цих вимог забезпечить не тільки реалізацію аграрної політики уряду передусім у частині виведення галузі на етап сталого економічного розвитку та відродження, а й зростання прибутковості виробництва та конкурентоспроможності продукції, збільшення зайнятості населення й підвищення якості життя, що буде гарантувати високий рівень економічної безпеки.

Реальним механізмом контролю за виконанням стратегії управління економічною безпекою аграрної сфери є моніторинг економічної безпеки. У зв'язку з цим запропоновано організаційну систему моніторингу економічної безпеки, яка представлена як система, що включає взаємозв'язки основних процесів, функцій органів управління, науково-методичного і інформаційного забезпечення діяльності (рис. 2).

Система моніторингу економічної безпеки в державі повинна мати дворівневу структуру: державний, регіональний. На державному рівні моніторинг виконується на користь розвитку АПК України і є системою безперервного спостереження і аналізу стану соціально-економічної і фінансової сфери регіонів як господарюючих суб'єктів держави, оперативного регулювання і організації їм допомоги в усуненні негативних тенденцій і явищ в їх розвитку. На регіональному рівні моніторинг є системою регулярного спостереження за поточним станом і короткострокового прогнозування динаміки розвитку процесів і явищ, що відбуваються в суспільстві і економіці. На рис. 2 відображено систему моніторингу економічної безпеки аграрної сфери на регіональному рівні, у функції якої входить: науково-методичне, організаційно-фінансове та інформаційне забезпечення, а також контроль за реалізацією заходів стратегії економічної безпеки.

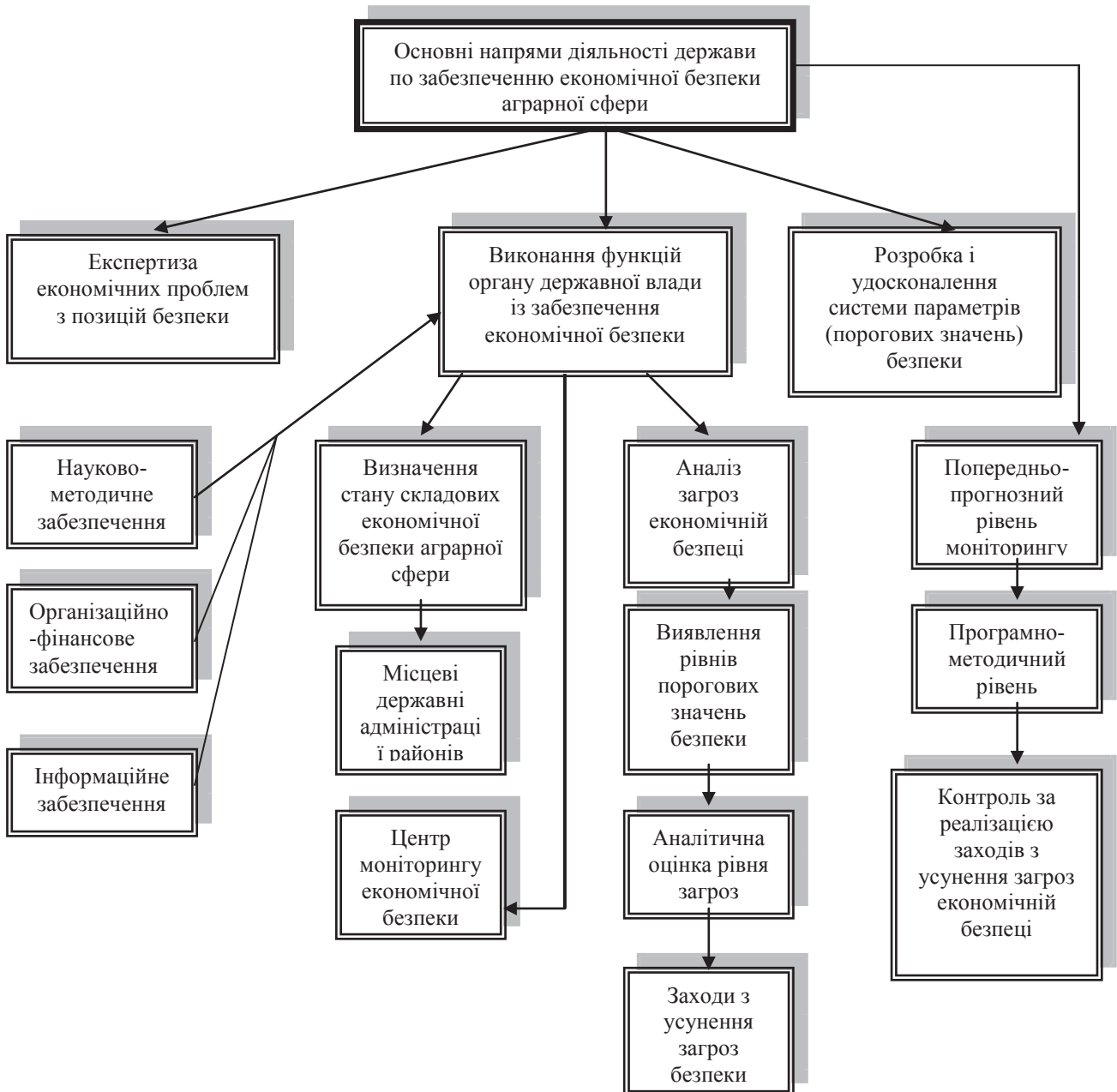

Рис. 2. Схема моніторингу економічної безпеки аграрної сфери на регіональному рівні

Висновки. Для забезпечення економічної безпеки стратегічними напрямами державного управління розвитком аграрного сектору економіки мають бути наступні: забезпечення умов для виробничої діяльності суб'єктів підприємництва з метою нарощування обсягів виробництва сільгосппродукції відповідно до потреб населення України і світового ринку; регулювання цінової доступності продуктів харчування для споживача; досягнення показників якості

продуктів харчування. А також реальним механізмом контролю за реалізацією державної політики в сфері забезпечення економічної безпеки аграрної сфери має стати організаційна система моніторингу економічної безпеки.

Література.

1. Варналій З. С. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети : моногр. / З. С. Варналій. – К. : НІСД, 2007. – 768 с.
2. Власюк О. С. Теорія і практика економічної безпеки в системі науки про економіку : наук. доп. / О. С. Власюк. – К., 2008. – 47 с.
3. Данилишин Б. М. Безпека регіонів України і стратегія її гарантування / Б. М. Данилишин, А. В. Степаненко, О. М. Ральчук. – К. : «Вид-во „Наукова думка” НАН України», 2008. – Т. 1. – 390 с.
4. Концепція економічної безпеки України / кер. проекту В. М. Геєць ; Ін-т економ. прогноз. – К. : Логос, 1999. – 56 с.
5. Мунтіян В. І. Економічна безпека України / В. І. Мунтіян. – К. : КВІЦ, 1999. – 463 с.
6. Саблук П. Т. Розвиток інституцій удосконалення механізму реформування аграрного сектору економіки / П. Т. Саблук // Економіка АПК. – 2010. – № 10. – С. 7-8.
7. Ткаченко В. Г. Экономическая безопасность Украины в условиях рыночных трансформационных процесов : моногр. / под общ. ред. проф. В. Г. Ткаченко и проф. В. И. Богачева. – Луганск, Ровеньки: МАПУ, ЛНАУ, 2007. – 330 с.
8. Юшин С. О. Безпековий аспект державного управління аграрним сектором : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – К. : РВПС України НАН України, 2008. – Ч. 1. – С. 334-343.

***Аннотація.** В статті визначено підходи до формування моделі економічної безпеки аграрної сфери, запропоновано механізм реалізації стратегії управління економічною безпекою аграрної сфери та зображено систему моніторингу економічної безпеки аграрної сфери на регіональному рівні.*

Summary.

Problem. *The economic security of the agricultural sector is a key element of economic security and belongs to the strategically important components of national security. At present, the agricultural sectors there are substantial transformations that caused Ukraine's accession to the WTO. This changes the role of economic security and correction techniques is its software. For this particular urgency is the issue of effective use of assessment of the economy of the agricultural sector, identifying internal and external threats and to develop mechanisms to neutralize them.*

Results. *Studies have shown that according to the trends that occur in modern socio-economic system of Ukraine in the context of security, economic security serves as a state in which the economic system is able to create material and financial resources, as well as creating conditions for economic growth. The mechanism of economic security strategy of the agricultural sector should take into account that Ukraine's accession to the WTO, causing a transition in the approach to regulation: Regulation of hard - to reliance on market forces. Therefore, the main mechanism for implementing the strategy of economic security of the agricultural sector is to create conditions in which the region's agricultural sector can develop sustainable, cost-effective way of ensuring a high level of environmental and technological safety and compliance with social and labor standards of the rural population.*

The real mechanism for enforcement of economic security strategy of the agricultural sector is to monitor economic security, which is represented as a system, including the relationship of the basic processes and functions of government, scientific, methodological and information support activities.

Conclusions. *To ensure economic security policy areas of public administration development of the agricultural sector should be: providing conditions for production entities in order to increase production of agricultural products according to the needs of the population of Ukraine and world market regulation affordability of food to the consumer, the indicators food quality. Also, the real mechanism of control over the implementation of the state policy in the sphere of economic security agricultural sector has become an organizational system for monitoring economic security.*

УДК 338.43.009.12:636.2.002.6

Загребельна І. Л., аспірант
Полтавська державна аграрна академія

ОСОБЛИВОСТІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ СКОТАРСТВА

Анотація. *У статті проаналізовано основні чинники конкурентоспроможності продукції скотарства з точки зору споживачів та виробників продукції. Досліджено якість продукції скотарства, собівартість та рівень цінової конкурентоспроможності.*

Ключові слова: *товаровиробник, споживач, якість, цінова конкурентоспроможність, ціна реалізації.*

Постановка проблеми: Сучасні умови розвитку характеризуються поглибленням інтеграційних процесів, лібералізацією умов торгівлі сільськогосподарськими товарами, орієнтацією на зовнішні ринки, а також